

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D3/1/Ş.Y.-99/5 (Muafiyet/ Menfi Tespit)

Karar Sayısı : 99-35/337-208

Karar Tarihi : 13.07.1999

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU

Üyeler : Dr. Kemal EROL (İkinci Başkan), Mehmat Zeki UZUN, Sadık KUTLU, İsmet CANTÜRK, Necdet KARACEHENNEM, Mustafa PARLAK, A.Ersan GÖKMEN, Murat GENCER, R. Müfit SONBAY.

B- RAPORTÖRLER: Şefkat YÜKSEL, Hakan SABUNCU, Onur Yelda TOY.

C- BAŞVURUDA BULUNAN: BSG Grünberg Ev Aletleri Ticaret A.Ş.

D- TARAFLAR

- BSG Grünberg Ev Aletleri Ticaret A.Ş.
Cemal Sahir Sok. No:26/28 Mecidiyeköy/İSTANBUL

- 1421 Adet Perakendeci Teşebbüs

E- DOSYA KONUSU: BSG Grünberg Ev Aletleri Ticaret A.Ş.'nin, yetkili bayileri ile yapmış bulunduğu dağıtım anlaşmasının 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'a aykırı olmadığına dair menfi tespit belgesi verilmesi talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 05.05.1998 tarih ve 1112 sayı ile giren başvuru üzerine, Kanun'un 5 ve 8 nci maddeleri uyarınca düzenlenen 22.06.1999 tarih ve D3/1/Ş.Y.-99/5 sayılı Menfi Tespit/Muafiyet Ön İnceleme Raporu 09.07.1999 tarih ve REK.0.07.00.00/89 sayılı başkanlık önergesi ile 99-35 sayılı Kurul gündemine alınarak karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: BSG Grünberg Ev Aletleri Ticaret A.Ş.'nin yetkili bayileri ile yapmış olduğu anlaşma 4054 sayılı Kanun'un ilgili hükümlerine göre çıkarılan 1997/2 nolu "Anlaşmaların, Uyumlu Eylem ve Teşebbüs Birliği Kararlarının Kanun'un 10 uncu Maddesine Göre Bildiriminin Usul ve Esasları Hakkında Rekabet Kurulu Tebliğ"nin 4 üncü maddesine uygun olarak zamanında bildirilmiş olmakla birlikte, bu anlaşmanın içerdiği maddelerin 4054 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesine aykırı hükümler taşıması nedeniyle, BSG Grünberg Ev Aletleri Ticaret A.Ş.'nin "menfi tespit" talebinin reddedilmesi gerektiği, söz konusu anlaşma maddelerinin 1997/3 nolu "Tek Elden Dağıtım Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği"ne uygunluğu nedeniyle de yapılan anlaşmanın grup muafiyetinden yararlanması gerektiği düşünülmektedir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

Ürün Pazarı : Dosya mevcudu bilgi ve belgeler çerçevesinde ilgili ürün pazarı beyaz ve elektronik eşya dağıtım hizmeti pazarı olarak belirlenmiştir.

Coğrafi Pazar : Türkiye Cumhuriyeti sınırları olarak tespit edilmiştir.

H.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

BSG Grünberg Ev Aletleri Ticaret A.Ş. beyaz eşya ticareti alanında faaliyet gösteren yaklaşık 25-30 bin perakendeci esnafın 1421'ine "Bosch Yetkili Satıcısı" ünvanını vererek, dikey anlaşmalarla dağıtım sistemini oluşturma yoluna gitmiştir. BSG Grünberg Ev Aletleri Ticaret A.Ş. bu amaçla yetkili satıcısı olarak belirlediği bayilerin her birinden standart şekilde düzenlenmiş "genel bayilik taahhütnamesi" almaktadır. Genel bayilik taahhütnamesinin yetkili satıcıların ticaret özgürlüklerini kısıtlayan aşağıdaki hükümleri içerdiği tespit edilmiştir.

- BSG Grünberg Ev Aletleri Ticaret A.Ş. ürünlerinin sadece perakende satışını yapacaklardır.
- Taahhütnamede belirtilen adres dışında satış faaliyetlerinde bulunmayacakları gibi, bu adres dışındaki herhangi bir yerde şube açmayı düşündükleri takdirde BSG Grünberg Ev Aletleri Ticaret A.Ş.'den izin alacaklar, bu iznin alınmaması halinde şube olarak düşünülen adreste hem anlaşma konusu malları, hem de bu malların benzeri ürünleri satmayacaklardır.
- Rakip firmaların farklı markalar altında ürettikleri veya ithal ettikleri benzer beyaz ve elektronik eşyanın hiçbir şekilde satışını yapmayacaklardır.
- Anlaşma konusu malların tüm çeşitlerini devamlı stoklayacaklardır.
- BSG Grünberg Ev Aletleri Ticaret A.Ş. tarafından istenecek her türlü stok ve finansmana ilişkin bilgileri vereceklerdir.
- Hiçbir şekilde anlaşma konusu malların hem toptan satışını, hem de takas, emanet, bağışlama, icra ve müzayede gibi yollarla satışını yapmayacaklardır.

4054 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinde rekabeti engelleyici, bozucu ve sınırlayıcı anlaşmalar, üretim ya da dağıtım zincirinin hangi aşamasında yapıldıklarına ve taraflar arasındaki ilişkinin yatay mı dikey mi olduğuna bakılmaksızın yasaklanmaktadır. Bağımsız birer tacir niteliğinde olan yetkili satıcıların ticaret özgürlüklerinin sınırlandırılmasına neden olan, anlaşmanın içerdiği coğrafi pazarın ve müşterilerin paylaşımına ilişkin hükümlerle, yetkili satıcıların BSG Grünberg Ev Aletleri Ticaret A.Ş ürünleri dışındaki rakip ürünlerin satışını yapmalarını yasaklayan hüküm gibi düzenlemeler 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4 üncü maddesine aykırıdır. Bu nedenle aynı Kanun'un 8 inci maddesi çerçevesinde bu anlaşmaya menfi tespit verilmesi mümkün değildir.

4054 sayılı Kanun'un 5 inci maddesine dayanılarak çıkarılan 1997/3 no'lu "Tek Elden Dağıtım Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği"nin 2 nci maddesinde; yalnız iki teşebbüsün taraf olduğu, bir tarafın belirli malları ülkenin tamamında veya belirlenmiş bir bölümünde yeniden satmak amacıyla yalnızca diğer

tarafa sağlamayı kabul ettiği anlaşmalar tek elden dağıtım anlaşmaları olarak nitelendirilmektedir. Söz konusu anlaşma; Tebliğ'de yer alan tanımın unsurları açısından değerlendirildiğinde aşağıdaki sonuçlar ortaya çıkmaktadır;

- Bir tekelden dağıtım anlaşmasına sadece iki teşebbüs taraf olmalıdır. BSG Grünberg Ev Aletleri Ticaret A.Ş., tüm yetkili satıcılarıyla, ayrı ayrı ancak aynı standart form ve içerikte yaptığı paralel anlaşmalarla dağıtım ağı oluşturmaktadır. Bu anlaşmaların herbirine biri BSG Grünberg Ev Aletleri Ticaret A.Ş. diğeri de yetkili satıcı olmak üzere iki ayrı teşebbüs taraf olmaktadır.
- Tek elden dağıtım anlaşmalarının konusunu "belli birtakım mallar" oluşturur. Anılan yetkili satıcılık sözleşmesinin konusunu Bosch markalı beyaz eşya ile Telefunken markalı elektronik eşyalar oluşturmaktadır.
- Tek elden dağıtım anlaşmalarında; dağıtıcıya anlaşmaya konu olan malların tek satıcısı olma hakkının verildiği bir bölge belirlenmelidir. BSG Grünberg Ev Aletleri Ticaret A.Ş. de yetkili satıcıları arasında böyle bir bölgesel ayrıma gitmektedir.
- Tek elden dağıtım anlaşmalarında sağlayıcı, ürünlerini, dağıtıcıya bunları yeniden satması için arz eder. Yeniden satış kavramı, dağıtıcı tarafından, mal üzerinde malın ticari kimliğini değiştirecek bir işlem yapılmaksızın perakende ve toptan satışını kapsar. BSG Grünberg Ev Aletleri Ticaret A.Ş. yetkili satıcılarına ürünlerinin sadece perakende satış hakkını vermekte olup, yetkili satıcılar dağıtımını yaptıkları ürünler üzerinde herhangi bir işlem yapmamaktadırlar.

Yapılan bu değerlendirme sonucunda söz konusu anlaşmanın bir tek elden dağıtım anlaşması niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır. Sözleşme maddeleri 1997/3 nolu Tebliğ'e göre değerlendirildiğinde; bu maddelerin genel olarak bu Tebliğ'e aykırı veya Tebliğ'in izin vermediği hükümler içermedikleri görülmüştür. Bununla birlikte anlaşmanın bazı maddelerinin açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Taahhütnamenin 5 inci maddesinde "Tarafınızdan düzenlenecek, tüketiciye yönelik kampanyalara aynen uyacağımızı ve destekleyeceğimizi, kabul ve beyan ederiz" hükmü yer almaktadır. Bu hüküm, yetkili satıcıların anlaşma konusu malları tüketiciye satış fiyatının, BSG Grünberg Ev Ticaret A.Ş. tarafından belirlenmesine yol açmadığı sürece, anlaşmanın grup muafiyeti kapsamında değerlendirilmesine engel teşkil etmemektedir. Bu tür dağıtım anlaşmalarında, dağıtıcının, bağımsız bir tacir olmasına paralel olarak, kendi satış fiyatını belirleme hakkı her zaman olmalıdır. Fiyat, rekabet etmenin en önemli aracı olduğundan piyasa koşulları dışında belirlenmesine izin verilmemektedir. Fiyat tesbitine ilişkin anlaşmalar dikey ya da yatay olmalarına bakılmaksızın hukuk dışı sayılacaktır. Bu durumda anlaşmaların bireysel muafiyetten veya grup muafiyetinden yararlanmaları da mümkün değildir. BSG Grünberg Ev Aletleri Ticaret A.Ş.'nin Kurumumuza gönderdiği bildirimde ekli belgeler arasında yer alan kampanya broşüründe, Bosch ürünleri için öngörülen kampanya fiyatlarının "tavsiye" niteliğinde olduğu belirtilmektedir. Bu fiyatlar, tavsiye edilen fiyat olma niteliğinin ötesine geçmedikçe, yetkili satıcılar fiilen kendilerini bu fiyatlara uymak durumunda hissetmedikçe, söz konusu madde, anlaşmanın grup muafiyetinden yararlanmasına engel teşkil etmeyecektir.

Taahhütnamenin 6 ncı maddesinde “....diğer bayilerle haksız rekabette bulunmayacağımızı, kabul ve beyan ederiz.” hükmü yer almaktadır. Bu maddede bahsi geçen “haksız rekabet” kavramının Türk Ticaret Kanun’un 56 ncı maddesinde yer alan tanım çerçevesinde kullanılıp kullanılmadığı açık değildir. Bu maddenin yanlış anlaşılması ve teşebbüsler arasındaki özgürce ekonomik kararlar verilebilmesini sağlayan yarıştı engellemek amaçlı kullanılması muhtemel görüldüğünden, anılan hükümde yer alan haksız rekabet ifadesinin Türk Ticaret Kanunu’nun 56 ncı maddesi anlamında kullanıldığının belirtilmesi uygun olacaktır.

İ- SONUÇ

Yukarıda yer verilen bilgi ve değerlendirmeler ışığında BSG Grünberg Ev Aletleri Ticaret A.Ş.’nin yetkili bayileri ile yapmış olduğu anlaşmanın süresi içinde bildirilmiş olduğu anlaşılma ile beraber, anlaşma maddelerinin bir kısmının 4054 sayılı Kanun’un 4 üncü maddesine aykırı hükümler taşıması nedeniyle; 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun’a aykırılık bulunmadığına ilişkin menfi tespit talebinin reddedilmesine,

"Genel Bayilik Taahhütnamesi"nin 6 ncı maddesinde yer alan ve diğer bayiler ile rekabette bulunulmayacağını kabul ve beyan eden ifade kaldırılmak kaydı ile söz konusu anlaşmanın 1997/3 sayılı “Tek Elden Dağıtım Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği” kapsamında olduğuna,

Bu koşulun yerine getirilmesi için kararın tebliğinden itibaren ilgili taraflara 60 gün süre verilmesine, aksi takdirde 4054 sayılı Kanun’un 56’ncı maddesi uyarınca sözleşmenin geçersiz olacağını, Kurulumuzca öngörülen düzeltmeler yapılmadan uygulamaya devam edilmesi halinde haklarında soruşturma açılacağını ve aynı Kanun’un 16 ve 17’nci maddeleri uyarınca işlem yapılacağını taraflara bildirilmesine;

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.